

به نام خداوند خورشید و ماه | که دل را به نامش خرد داد راه |

کارآموز

فارسی چهارم

دبستان

فاطمه افضل خانی

مهروماه

فهرست

فصل اول: آفرینش

- درس ۱: آفریدگار زیبایی ۶
- درس ۲: کوچ پرستوها ۱۳

فصل دوم: دانایی و هوشیاری

- درس ۳: راز نشانه‌ها ۲۴
- درس ۴: ارزش علم ۳۱
- درس ۵: رهایی از قفس ۳۷

فصل سوم: ایران من

- درس ۶: آرش کمان‌گیر ۴۶
- درس ۷: مهمان شهر ما ۵۳

فصل چهارم: فرهنگ بومی

- درس ۸: درس آزاد ۶۲
- درس ۹: درس آزاد ۶۸

- ارزشیابی نوبت اول ۷۵

فصل پنجم: نام‌آوران

- درس ۱۰: باغچه‌ی اطفال ۷۸
- درس ۱۱: فرمانده دل‌ها ۸۵
- درس ۱۲: اتفاق ساده ۸۹

فصل ششم: راه زندگی

- درس ۱۳: لطف حق ۹۸
- درس ۱۴: ادب از که آموختی؟ ۱۰۵
- درس ۱۵: شیر و موش ۱۱۰

فصل هفتم: علم و عمل

- درس ۱۶: پرسشگری ۱۱۸
- درس ۱۷: مدرسه‌ی هوشمند ۱۲۴

- ارزشیابی نوبت دوم ۱۳۰

مقدمه‌ی مؤلف

﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

«ن، قسم به قلم و آنچه خواهد نگاشت.» (سوره مبارکه قلم / ۱)

والدین گرامی و معلمان محترم

زبان و ادب فارسی پس از قرن‌ها تلاش و بالندگی بزرگان این عرصه، امروزه، همچون میراثی ارزشمند در دستان ماست و نیاز است آن را به درستی بشناسیم و پاس بداریم.

با عنایت حضرت دوست، قدمی بس کوچک در این راه بزرگ و افتخارآمیز برای شناخت و بهره‌گیری از این میراث عظیم برداشته‌ام که امید است چراغ راه طالبان دانش باشد. کتابی که پیش رو دارید، حاصل بررسی و تلاش بسیار است و سعی شده که پاسخگوی نیاز دانش‌آموزان و معلمان عزیز باشد.

این کتاب بر اساس محتوای کتاب‌های بخوانیم و بنویسیم چهارم ابتدایی برای بهره‌گیری و درک عمیق آنها و رسیدن به اهداف زیر تدوین شده است:

- تقویت مهارت‌های خواندن و نوشتن، درک مطلب و مفاهیم، مهارت‌های نگارشی و ویرایشی و نیز مهارت‌های چهارگانه‌ی زبان‌آموزی به صورت جذاب و خلاق
- تقویت و ایجاد خلاقیت در دانش‌آموزان
- تقویت اعتماد به نفس در نواندیشان با توجه به توانمندی آنها
- از این رو مطالب کتاب به ترتیب زیر ارائه شده است:
- واژه‌نامه‌ای کامل در آغاز هر درس
- درس‌نامه‌ای جامع به منظور تسهیل آموزش و مفید برای والدین و مربیان
- مجموعه‌ی کامل تمرین‌ها شامل پرسش‌های چهارگزینه‌ای، درستی یا نادرستی، جای خالی، وصل کردنی و تشریحی که همگی مرتبط با درس‌نامه و برای تسلط کامل عزیزانمان بر کتاب و مطالب آن طراحی شده است.
- فعالیت‌های علمی مرتبط با درس‌نامه در قالب بازی‌های مهیج و مبتکرانه
- درک و دریافت‌هایی خواندنی به همراه پرسش‌هایی مرتبط با آن
- نکات طنز و شادی‌آور
- آزمون‌هایی سنجیده در پایان هر فصل به منظور تقویت میزان یادگیری

کتاب حاضر گرچه با تلاش و آمیخته با علم و تجربه نگاشته شده است، همچون دیگر آثار بشر خالی از اشکال نیست. به این خاطر از استادان و صاحب‌نظران عزیز تقاضا دارم که مرا در رسیدن به کمال مطلوب یاری رسانند و دیدگاه‌های

ارزشمند خود را به نشانی الکترونیکی farsi@mehromah.ir یا سامانه‌ی پیامکی ۳۰۰۰۰۷۲۱۲۰ ارسال فرمایند.

در این راه از یاری بزرگانی برخوردار بوده‌ام که قدردانی از آنان را بر خود لازم می‌دانم. از جناب آقای احمد

اختیاری، مدیر مسئول انتشارات مهرماه نو و سرکار خانم مریم کاظمی که مشفقانه در همه‌ی

مراحل همراه و یاور من بوده‌اند، کمال قدردانی و سپاس را دارم. از همه‌ی عزیزان فعال و

گروه کارشناسان آگاه و مجرب انتشارات مهرماه نو نیز تشکر می‌کنم.

در آخر، از خانواده‌ی عزیزم که دلسوزانه مرا یاری کردند و همسرم، جناب آقای

مهندس محمد مسیبی که با صبوری و راهنمایی‌های دقیق مرا در نگاشتن

این کتاب یاری کردند، سپاسگزاری می‌کنم.

توفیق از اوست.

فاطمه افضل‌خانی

درک و دریافت

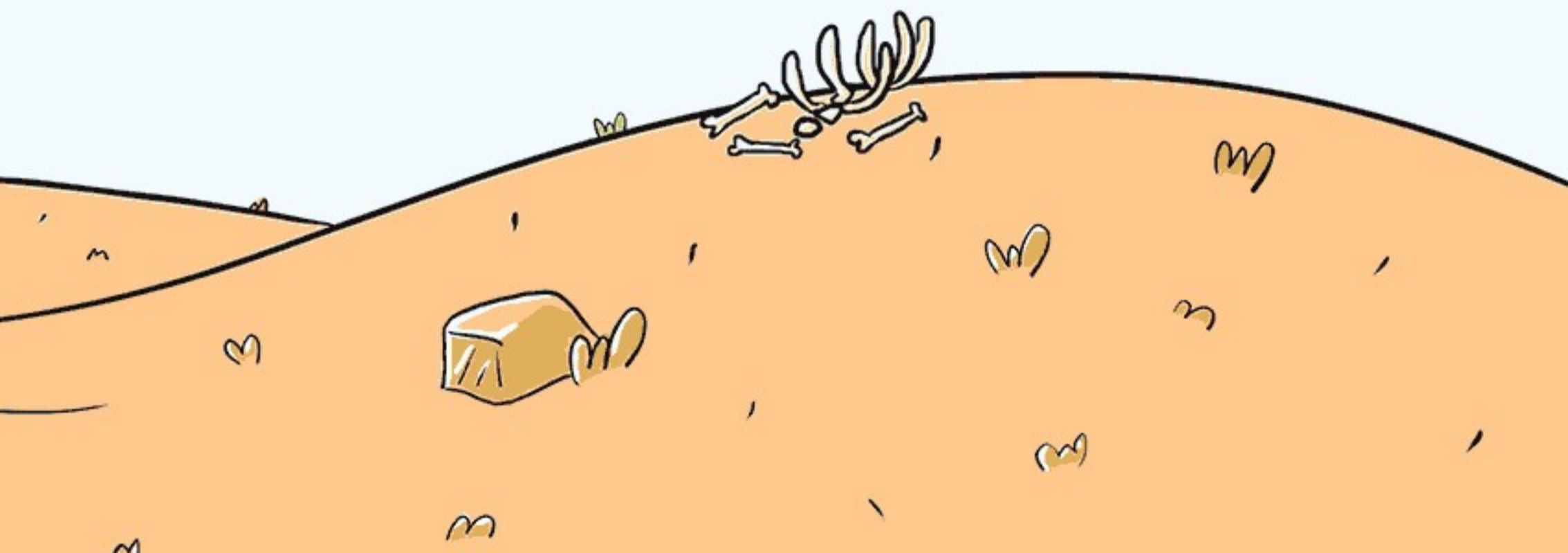
با توجه به متن زیر به سؤال‌های داده‌شده پاسخ بده.

پرنده‌گان در سرزمین‌های گوناگون، از استوا گرفته تا قطب، روش‌های جالبی برای حل مشکلات خود دارند. روش هر پرنده به چیزهای متفاوتی بستگی دارد. البته چیزهایی مثل شکل بال‌ها، منقار و... بسیار مهم است.

در اینجا با نکته‌های تازه‌ای از زندگی «هما» آشنا می‌شوی.

این پرنده، هما یا نوعی کرکس است. او استاد مسلم هوانوردی است! هما می‌تواند به کمک بال‌هایش که دو متر و هفتاد سانتی‌متر طول دارد، کیلومترها اوج بگیرد. او در ارتفاع ۴۵۰۰ متری پرواز می‌کند. فکر کردن به این ارتفاع، دل هر انسانی را می‌لرزاند! وقتی هما گرسنه است، همه‌جا را برای یافتن غذا زیر نظر دارد.

اما انگار او دیر رسیده است! حیوانات قبلی، لاشه را خورده و فقط استخوان‌های آن را باقی گذاشته‌اند. نه، او دیر نرسیده است؛ زمان بندی او دقیق است. هما از اول، به دنبال همین استخوان‌ها بود؛ ولی او این استخوان‌های سفت و سخت را چگونه می‌خورد؟! هما استخوان را برمی‌دارد و پرواز می‌کند. استخوان چهار کیلوگرم وزن دارد. او برای اینکه کمتر وزن آن را احساس کند، استخوان را موازی بدنش نگه می‌دارد. وقتی به ارتفاع مناسب رسید، استخوان را از آن بالا، روی سنگ‌ها پرت می‌کند؛ سپس همای جوان دوباره

۸ مفهوم جمله‌ی «هیچ ارزانی بی علت نیست و هیچ گرانی بی حکمت» چیست؟

۹ یک مثل بنویس و داستان آن را در یک بند توصیف کن.

۱۰ عزیزم، داستانی دیگر از مثنوی معنوی یا داستانی از ذهن خودت شبیه داستان «رهایی از قفس» بنویس.

جدول

با توجه به متن درس «رهایی از قفس» جدول را کامل کن.

ط	-۱	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
س	-۲	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ب	-۳	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ه	-۴	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
ش	-۵	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

درس هفتم

مهمان شهر ما

واژه‌نامه

مهمان شهر ما

خیره شدن: توجه عمیق، نگاه کردن به چیزی بدون برداشتن

چشم از آن

زُخسار: روی، چهره، سیما

غوغا: سروصدا

لحظه شماری: انتظار کشیدن، پیوسته منتظر کسی بودن

محور: اساس، مبنا

مسئولان: کسانی که وظیفه دارند کاری را انجام دهند.

نشاط: شادی، شوق

نشاط انگیز: شادی بخش، آنچه موجب شادی می‌شود.

نگار: محبوب

همهمه: سروصدا

هین: بدان، آگاه باش

شتابان: باعجله

ضخامت: کلفتی

طعنه: سرزنش، بدگویی

فرا گرفتن: یاد گرفتن

مرخصی: آزاد شدن، اجازه‌ی ترک کردن محل کار برای

مدت محدود

مَشام: بینی

استقبال: به پیشواز کسی رفتن، پیشواز

انتظار: چشم به راه بودن، امید داشتن

اندک اندک: کم‌کم، آهسته‌آهسته

برخی: بعضی

بی‌صبرانه: زود، با بی‌طاقتی، با اشتیاق بسیار، ناآرام

پدید آمدن: آشکار شدن

پُرتوان: پُرنیرو، توانا، پُرقدرت

پوشش: لباس

تپش: تپیدن، جنبش، حرکت

جنبش: حرکت، تکان

حضور: حاضر بودن، وجود

خروشان: پرسروصدا

خودجوش: آنچه بدون دخالت بیرونی و تصمیم‌گیری قبلی

به وجود آید.

اعتنا کردن: توجه کردن، اهمیت دادن

اندوه: ناراحتی، غم و غصه

تحسین آمیز: آمیخته با ستایش و آفرین گفتن، همراه با تعریف و

تمجید

دلگیر: غمگین، اندوهناک

دلهره: نگرانی

سردرگم: درهم و برهم، به هم پیچیده

انتظار

۶ در درس «رهایی از قفس»، مکان داستان کجاست؟

۷ به نظر تو، آن چیست که انسان با به دست آوردنش، در دریا و خشکی هم سرمایه‌دار است؟

۸ حرف «ک» در واژه‌ی زاغک نشانه‌ی چیست؟ دو مثال دیگر هم بنویس.

جدول

جدول زیر را کامل کن.

۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					

۱- با یک بهار نمی‌شود.

۲- آزاد

۳- ستون دین است.

۴- نگرانی

۵- معنی واژه‌ی «انبوه»

۶- به پیشواز کسی رفتن

درک و دریافت

با توجه به متن زیر به سؤال‌های داده‌شده پاسخ بده.

روباه زرنگ و حيله‌گری بود که داشت از جنگلی می‌گذشت همان‌طور که سوت می‌زد و لی‌لی می‌کرد و می‌رفت چشمش

به یک خروس افتاد خروسی که کنار درختی ایستاده بود و آواز می‌خواند بوبولی

بامبول! بوبولی بامبول!

روباه زرنگ که از تعجب داشت شاخ درمی‌آورد جلوتر رفت و گفت

عجب خروس ملوسی چه صدای قشنگی اما چرا

این طوری می‌خوانی عزیز دلم

خروس با چشم‌های شیشه‌ای و سرخش، او را نگاه کرد.

عکس او را گرفت و توی حافظه‌اش دنبال اطلاعاتی از

این موجود گشت!... وقتی همه چیز را درباره‌ی او فهمید،

احساس خطر کرد. فوری پرید روی اولین شاخه‌ی درخت

و گفت: «بوبولی بامبول! بوبولی بامبول!»

روباه خنده‌ی تیز و تمیزی کرد و گفت: «تا بوده و نبوده،

کارگاه تمرین

۱ فرزندانم، درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را با رنگ کردن یکی از صورتک‌ها مشخص کن.

الف) معنی واژه‌ی «نهان»، پنهان است.

ب) داور در متن درس «آفریدگار زیبایی»، خورشید است.

پ) نشانه‌ی «.» فقط برای ایجاد مکث در جمله است.

ت) واژه‌های «علم» و «عالم» هم‌آوا هستند.

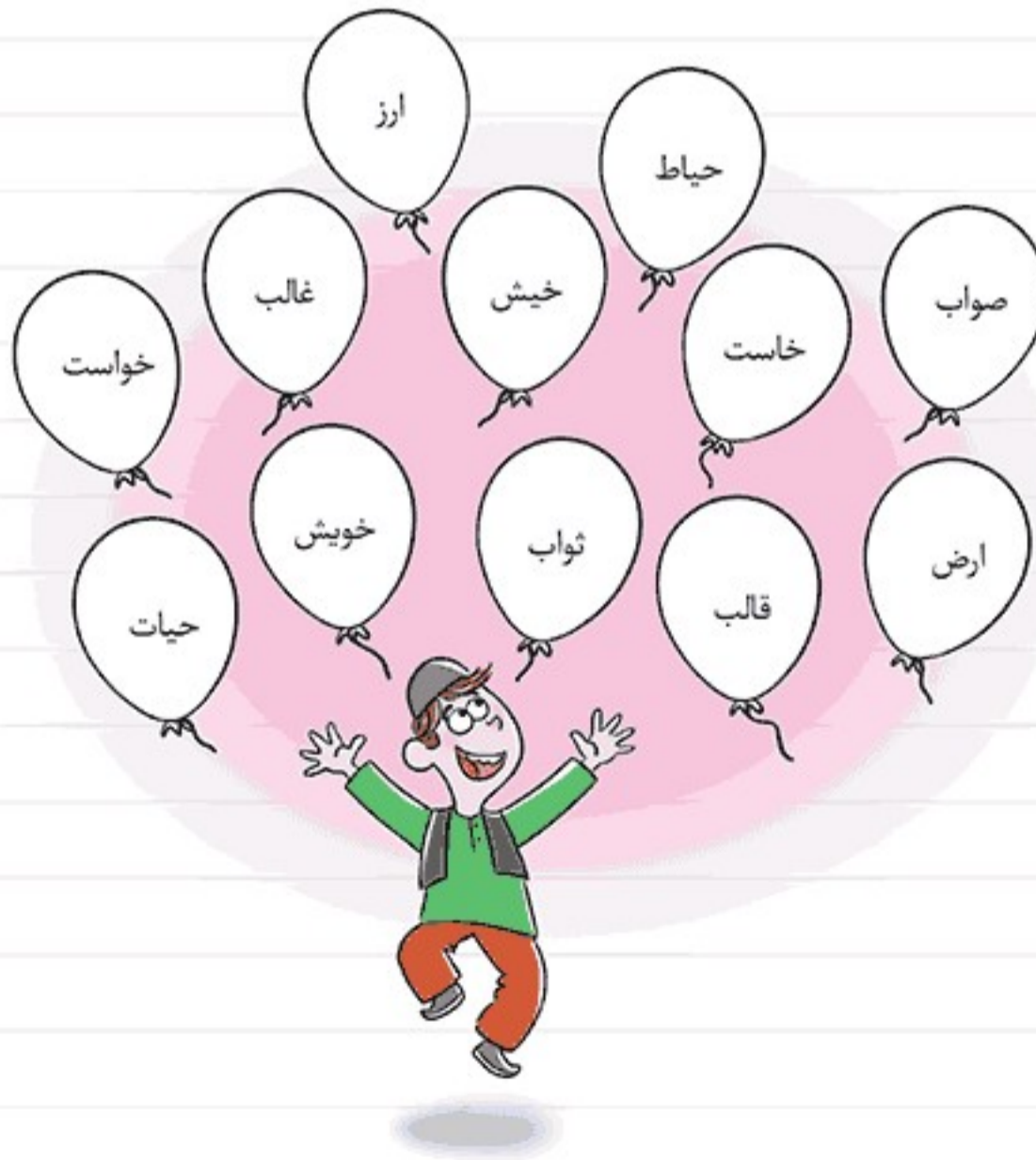
۲ با کلمات به هم ریخته‌ی زیر جمله بساز و علامت نگارشی هر جمله را هم با توجه به لحن آن، در آخر جمله بگذار.

الف) شکر، می‌کنی، خدا را، هر روز، آیا

ب) رانندگی، راهنمایی و، قوانین، باید، شود، رعایت

پ) مایه‌ی، آب، است، حیات

۳ واژه‌های هم‌آوا را هم‌رنگ کن.

کارگاه تمرین

۱ فرزندانم، درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را با رنگ کردن یکی از صورتک‌ها مشخص کن.

الف) به کلمه‌ای که درباره‌ی اسم قبل از خود توضیح می‌دهد، «موصوف» می‌گویند.

ب) به عبارت «پدر محترم» ترکیب وصفی می‌گویند.

پ) کلمه‌ی «حومه» به معنی اطراف است.

ت) واژه‌ی «اشتیاق» هم‌خانواده‌ی «مشتاق» است.

۲ برای اسم‌های زیر، صفت‌های مناسب بنویس.

الف) باران و بر پشت شیشه می‌زد.

ب) مادر من، نگاه دارد.

پ) دوست خوبم، نامه‌ی به دستم رسید.

ت) بهار به وجودم تازگی می‌بخشد.

۳ اسم‌ها و صفت‌های مناسب را به هم وصل کن.

● ناپسند

● اتفاق

● ساده

● چشمان

● مهربان

● قصه‌های

● نیلی

● کار

● خوب

● آسمان

۴ ستاره‌هایی را که برای کلمه‌ی «دختر» صفت مناسبی است، رنگ کن.

ارزشیابی نوبت دوم

نام و نام خانوادگی: کلاس:	دبیر: تاریخ آزمون:
<p>۱- درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را با رنگ کردن یکی از صورتک‌ها مشخص کنید.</p> <p>(الف) صفت کلمه‌ای است که درباره‌ی اسم بعد از خود توضیح می‌دهد. ☹️ ☺️</p> <p>(ب) شعر «لطف حق» سروده‌ی پروین اعتصامی است. ☹️ ☺️</p> <p>(پ) «فعل» اصلی‌ترین بخش جمله است. ☹️ ☺️</p> <p>(ت) به کسی که مطلبی می‌نویسد، گزارشگر می‌گویند. ☹️ ☺️</p>	
<p>۲- کامل کنید.</p> <p>(الف) گندم زار یعنی:</p> <p>(ب) لبالب یعنی:</p> <p>(پ) شوق وصف ناپذیر یعنی:</p> <p>(ت) خودباور یعنی:</p>	
<p>۳- معنی هر کلمه را بنویسید.</p> <p>نقص:</p> <p>واپسین:</p> <p>سقا:</p> <p>حومه:</p> <p>پهنه:</p> <p>مغفرت:</p> <p>مدارا:</p> <p>عظا:</p> <p>زه:</p> <p>جلیل:</p>	
<p>۴- شعرهای حفظی زیر را کامل کنید.</p> <p>(الف) ثنای ذاتِ زبان</p> <p>(ب) تن مُرده ، بی‌رامش است</p> <p>(پ) به دانش‌فزای و</p> <p>(ت) به کلی رشته‌ی امید بگسست</p>	
<p>۵- کامل کنید.</p> <p>..... + زار</p> <p>..... + خود</p> <p>..... + ناپذیر</p> <p>..... + نویس</p>	